

K A M E N I C K O

PRO VÁS / S VÁMI / O VÁS

NOC KOSTELŮ 2020
/
ZÁMEK KAMENICE - KDYSI A DNES
/
55+AKTIVNÍ
/
STRÍPKY

ÚVODNÍK

Vážení čtenáři,

držíte v rukou publikaci spolku Kamenicko, který působí v Kamenici a okolí čtvrtým rokem. Jak možná někteří z vás vědí, aktivity spolku se vyvíjejí několika směry. Vycházíme především z myšlenky, že základem dobrého života v každé obci i ve státě je občanská společnost, tedy společenství lidí, kteří se aktivně účastní veřejného života a spoluvytvářejí tím společenské klima, v němž nemají místo takové nešvary jako korupce či klientelismus. Prvořadým cílem spolku je tedy přispívat k tomu, aby se lidé zapojovali do procesů, jež přímo ovlivňují kvalitu jejich života. K tomu je potřebné, aby se obyvatelé Kamenice skutečně sžili se svou obcí, cítili, že jsou její součástí a že mají odpovědnost za to, jaká je a bude Kamenice a její okolí, tedy Kamenicko.

Kamenice a okolní obce leží v nádherné krajině, která je prostupuje ze všech stran. Přírodní krásy a kulturní dědictví, kam se člověk podívá. Důležité však je, aby ho vnímal. Jedním z cílů spolku je proto otevírat oči všem – těm, kteří po několik generací berou tyto věci jako samozřejmost, ale i těm, kteří zde nebydlí dlouho, přistěhovali se přilákáni vidinou bydlení uprostřed přírody, což je pozitivní. Člověk by ale neměl jen „konzumovat“, měl by se na základě dostupných informací

starat, opatrovat a chránit to, co ho obklopuje. Jinak se může stát, že se rozhlédne a spatří změny, jež budou nezvratné. Příklady zde máme. Budeme o nich psát.

Usilujeme o intenzivnější spolupráci napříč obcemi na úrovni spolků či jiných zájmových organizací občanů. Žádná obec přece „nevisí“ ve vzduchoprázdnu. Vnímáme vzájemné prolínání sousedících obcí jako pozitivní, vždyť historicky bylo administrativní členění úplně odlišné od toho dnešního. Myslíme si, že je nutno vědět o sobě navzájem, proto se nechceme omezit jen na informace o Kamenici.

Tato brožura vychází u příležitosti první Noci kostelů, kterou spolek Kamenicko pořádá se svolením duchovního správce v kamenickém kostelíku. Věnujeme ji proto především historii kostela sv. Františka z Assisi (sv. Františka Serafinského) a jeho bezprostředního okolí, které je právě příkladem toho, jak se ke kulturnímu dědictví nechovat. Doufáme, že na stránkách této publikace buď najdete nové zajímavé informace, nebo případně „oprášíte“ své vzpomínky na staré časy, kdy v kamenickém zámku bývala ještě škola a od kostela vedla alejí přímá cesta k hrobce rodiny Ringhofferů.

Michaela Valentová, spolek Kamenicko

Obr. 1 Starý rybník na Petříkově

NOC KOSTELŮ V ROCE 2020

Poprvé v Kamenici a s komplikacemi způsobenými pandemií COVID-19, přesto s kulturním programem. Velice bychom si přáli, aby se letošní Noc kostelů stala oslavou návratu k normálnímu běhu života. Kostel byl vždycky místem setkávání lidí, především věřících.

Noc kostelů zve do svatostánků všechny, kteří mají vztah ke křesťanské kultuře a zájem o historii. Tím je tato akce cenná.

V rámci programu měly původně zaznít duchovní písně v provedení třicetičlenného dívčího komorního sboru Abbellimento pod vedením sbormistryně Jarmily Novenkové za varhanního doprovodu Jakuba Janšty. S rouškami se však zpívá těžko, takže nakonec se těšíme z toho, že s námi „zůstal“ pan varhaník a jeho nádherná hra na skromný nástroj v našem kostele.

O Noci kostelů jsme nesměle snili již několik let, avšak až v rámci spolku jsme schopni takovou akci zorganizovat.

Na tomto místě patří poděkování obci Kamenice

za finanční podporu, ale také duchovnímu správci, místnímu faráři otci Konstantinovi, dále správci kostela Pavlu Gillernovi, za jejich vstřícnost a pochopení pro naše nápady.

Noc kostelů letos probíhá v ČR již po jedenácté, ve více než 1100 kostelích po celé České republice, nehledě na to, že termín byl ze zřejmých důvodů o týden posunut. Návštěvníkům se tak mnohdy otevírají opravdové poklady, ukryté obvykle před zraky veřejnosti.

Náš kostelík je sice na pohled skromný, ale řekněte sami: který svatostánek na venkově ukrývá ostatky arcibiskupa? Opět se potvrzuje, že forma ne vždy odpovídá tomu, jaký je obsah.

Pokud jste si nestihli poznamenat zajímavá fakta z dnešního výkladu o kostele, shrnuli jsme je pro vás na stránkách této publikace. Děkujeme za návštěvu a již dnes vás zveme, abyste příště přišli do kostela sv. Františka z Assisi na Noc kostelů znovu. Doufáme totiž, že dívčí sbor Abbellimento nás potěší svým uměním za rok.

Obr. 2 Kostel sv. Františka z Assisi

ZÁMEK KAMENICE - NĚKDEJŠÍ SRDCE OBCE

Při návštěvě kostela padne pohled na zdevastovaný zámek stojící opodál jako němý svědek především novodobé historie. Není to však tak dávno, kdy byl jeho stav popsán odborníky z památkové péče takto:

“... Přes veškeré pozdější zásahy si ... zámek uchoval vysoký stupeň autenticity nejen stavebních konstrukcí, ale i celé dispozice. Stavba má zachovány všechny podstatné prostory (zejména hodnotné jsou klenuté prostory v přízemí) a rovněž konstrukce a architektonické detaily (stěny se zbytky povrchových úprav, stropy, klenby, výplně otvorů, schodiště se zábradlím a další). Dosud hojně dochovaná dobová řemeslná výbava vyvažuje společně s mimořádně kvalitními stavebními prvky architektonické hodnoty zámku, které lze jinak označit za vcelku průměrné, a to i v dobovém kontextu. Vedle hodnot architektonických a památkových je ovšem také nutno vzít v potaz hodnoty historické, vázané zejména na významnou rodinu průmyslníků Ringhofferů a především na Františka Ringhoffera, jímž vybudovaný zámek se řadí k významným památkovým objektům jižního okolí Prahy a Posázaví jako typologický prvek venkovského sídla známé podnikatelské rodiny, zachovaného ve značně autentické podobě.” (Milan Hlavačka – Miloš Hořejš a kol., Fenomén Ringhoffer. Rodina, podnikání, politika, Národní technické muzeum, Praha, 2019)

Do nynějšího žalostného stavu se zámek postupně dostal od 2. poloviny 90. let.

Obr. 3 Zámek Kamenice s výrobní halou

ZÁKLADNÍ MEZNÍKY HISTORIE ZÁMKU

Zámek v době Ringhofferů:

1860 - Franz Ringhoffer získává zámek od pražského arcibiskupství směnou za jiné nemovitosti a pozemky

1875–1886 - původní zámek přestavěn na nové panské sídlo ve stylu tudorovské novogotiky, na pozdějších úpravách spolupracují majitelé s architektem Jiřím Stibralem (podílí se také na tvorbě parku, později i rodinné hrobky Ringhofferů)

1894 - zámek je elektrifikován

Z poválečné historie zámku:

květen 1945 – konfiskace zámku rodině Ringhofferových

květen 1945–1947 - tzv. akce Zámky – umístění Pitterových dětí

září 1948 – 1997 - v zámku umístěna základní škola

rok 1950 – mateřská škola a jídelna ZŠ

rok 1958 – zámek vyhlášen kulturní památkou

kolem r. 1970 – rekonstrukce bývalé konírny, v ní umístěna mateřská škola

červen 1997 – prodej a slavnostní předání zámku i s přilehlými budovami a pozemky, které obklopují i kostel sv. Františka Serafinského, italskému podnikateli (kostel byl a je ve vlastnictví a správě katolické církve)

po r. 2000 – na pozemku vzniká černá stavba, železobetonový skelet obytné budovy, v zámku vytrhány podlahy, obnaženy trámy, kopáno pod budovou ve sklepních prostorách

po r. 2010 – majetek italského podnikatele jde do dražby, s ním i kamenický zámek a přilehlé pozemky a budovy (konírna, altán nazývaný «opičárna», železobetonový skelet)

- kamenický zámek a přilehlé pozemky a budovy kupuje soukromá osoba

- od soukromé osoby kupuje zámek firma Strojmetal s tím, že černá stavba obytného domu bude odstraněna a v zámku vznikne učiliště firmy s internátem, bude obnovena mateřská škola

- odstraněna černá stavba – železobetonový skelet – postavená italským podnikatelem rok 2017 – zahájení černé stavby parkoviště pro více než 80 aut přímo v parku, v bezprostřední blízkosti zámku a kostela, v okolí kulturní památky

- kácení starých stromů v parku, i bez povolení

- zahájení budování příjezdových komunikací v parku, bez příslušných povolení

- poškození kořenového systému starých stromů při stavbě opěrných zdí pod parkem podél příjezdové komunikace ke Strojmetal (toto částečně proběhlo již během vlastnictví italským podnikatelem)

- poničení kašny před zámkem

- výstavba haly

- zbourání konírny postavené v novogotickém slohu (nebyla památkově chráněna)

- zničení psiho hřbitova, který v parku zřídili Ringhofferové, podobně jako rodina Nádherných z Borutína ve Vrchotových Janovicích (tam zůstal dodnes).

Na jaře 2019 se spolku KAMENICKO podařilo intervencí – dopisem ministrovi kultury – významnou měrou přispět k tomu, že zámek v Kamenici zůstal i nadále kulturní památkou, nehledě na pokusy tehdejšího vlastníka firmy Strojmetal o sejmутí památkové ochrany z tohoto objektu. Považujeme tuto skutečnost za stěžejní v naší snaze o zachování kulturního dědictví na území obce Kamenice. K této aktivitě spolku se posléze přidalo i Zastupitelstvo obce Kamenice, které na svém veřejném zasedání 4.3.2019 jednomyslně odsouhlasilo odeslání dopisu obdobného znění na MK ČR k rukám ministra. Spolek rovněž aktivně vystoupil proti legalizaci černých staveb na území zámeckého parku, jež vedou k devastaci okolí kulturní památky.

STŘÍPKY Z KAMENICKA

*Mozaika se skládá ze střípků, střípky tvoří mozaiku.
Jaký je výsledný obrázek? Posuďte sami...*

Podaří se je zachránit?

Na několika pozemcích katastrálního území Těptín byl zjištěn výskyt kosatce sibiřského (*Iris sibirica*). Jelikož se jedná o silně ohrožený druh, spolek Kamenicko požádal obec, aby zajistila prostřednictvím Agentury ochrany přírody zmapování uvedených lokalit, jejich vyhodnocení a navržení postupu z hlediska ochrany uvedeného druhu na předmětných lokalitách.

Sucho, nebo myši?

Několik hrušní v aleji, vysazené na podzim loňského roku podél polní cesty spojující Kamenici s Kostelcem u Křížků, má problém. Ačkoli hrušně byly bezprostředně po výsadbě zality a zálivka byla zopakována i na jaře, některé stromy se neolistily a vypadají, že jsou suché. Jedna z možných příčin je poškození kořenů hlodavci. Zatím je na konečný verdikt brzy. Stromy budeme sledovat a rozhodneme se, jak postupovat dále.

Břeh Štiřínského rybníka bez rezavého sila

Firma Líšno, a.s. nechala nově natřít silo, které je dominantou vjezdu do Štiřína od Želivce. Možná si toho nikdo nevšiml, protože díky dvěma odstínům zelené jsou na pozadí nedalekého lesa mimikry sila téměř dokonalé. Spolek Kamenicko děkuje touto formou společnosti Líšno, a.s. za vstřícnost a firmě Delta

Obr. 4 Rybářské silo u Štiřínského rybníka

Real, s.r.o za rychlou realizaci. Ulice Šalvějová je zase o něco hezčí.

Lesní brigáda Bukovec - odstraňování následků kůrovcové těžby - 27.6.2020

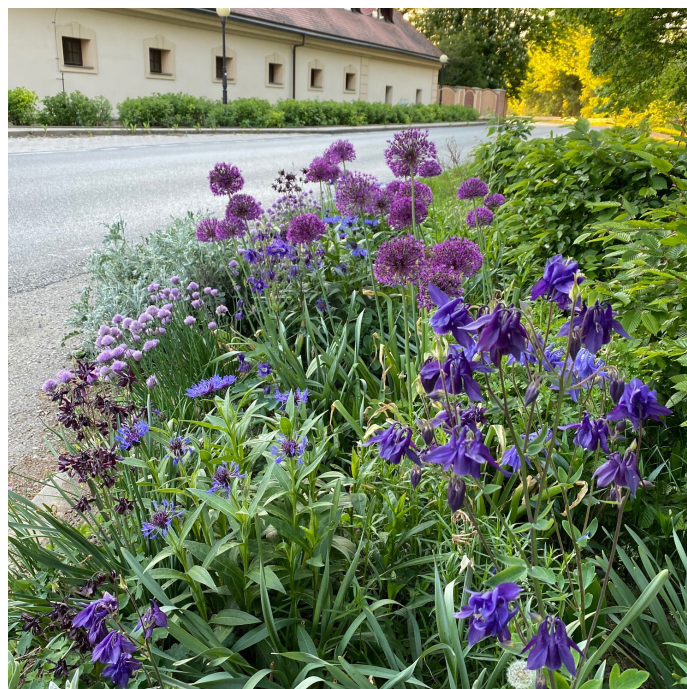
Komise životního prostředí (KŽP), ČSOP a Obecní úřad Velké Popovice pořádají dobrovolnou lesní brigádu, která se bude konat v sobotu 27. 6. v obecním lese Bukovec. Cílem je úklid klestu po kůrovcové těžbě – příprava pasek na výsadbu nového lesa (2020/2021). Případní zájemci – brigádníci - se mohou hlásit na e-mailu KŽP: komisezpvp@seznam.cz. Místo a čas srazu budou upřesněny v týdnu před brigádou na webu/fcb OÚ Velké Popovice.

Štiřínská stodola po pandemii nově

Reklamní vývěska slibuje rakovnické pivo Bakalář. Co ještě se změnilo? Vlastní pivo už restaurace nevaří, nový provozovatel plánuje změnu konceptu celého areálu. Do konce léta má vzniknout wellness a „stodola“ má ožít a přilákat návštěvníky zajímavými akcemi. K dobrému pivu prý patří tradiční česká kuchyně, vzkazuje a láká hosty tým restaurace.

Rozkvetlé zastávky

Jsou každým rokem krásnější a pestřejší. O tu ve Štiříně se stará spolek KAMENICKO, ve Všedobrovicích sází a okopává Maruška Čekalová.

Obr. 5 Štiřínská zastávka

Kameniční senioři znovu v plné síle

V nelehké době pandemie koronaviru jsme se pro kamenické seniory snažili zachovat kompaktní komunitu **55+aktivních** po telefonu, pomocí e-mailů, WhatsAppu či na našem webu. Když je parta dobrá, tak vztahy fungují a ani tříměsíční pauza nás nerozdělila. Spolu s obcí jsme pomáhali zabezpečit služby seniorům. Věříme, že zájem o seniory, a to nejen v naší obci, potrvá, přestože nás tato doba jistě změnila. Mezigenerační solidarita vždy svědčí o vyspělosti společnosti. Mění se stereotypy pohledů na nejstarší generaci, která je mnohdy aktivnější než generace mladší.

Posudte sami: po rozvolnění zákazů se začali 55+aktivní scházet venku na cvičení jako první, na pétanque, pěších výletech a na kolech. A to stále trvá. Naši kytaristi v době karantény trénovali nové písničky a při prvních setkáních – zpívánkách - už učí ostatní novým textům a melodiím. Těší se na nové brigády se spolkem Kamenicko, při kterých vydatně pomáhají, i na organizované výlety po naší vlasti.

Kam se vydáme v nejbližší době?

24. 6. na hrad do Českého Šternberka a na vodní dílo Hulice

8. 7. na Pražský hrad a do chrámu sv. Víta

10. 8. na turnaj v pétanque

26. 8. na společnou vycházku s J. Pišnou na téma Židovská obec a její tradice v našem kraji

15. a 16. 9. na návštěvu města Brna, moravských vinic v Hustopečích a do Moravského krasu

Věříme také ve zdárné dokončení mezinárodního projektu **Dopis vnoučeti** během první poloviny nového školního roku, ve spolupráci s Nadací Charta 77, se ZŠ v Kamenici a 55+aktivními seniory z Kamenice.

Majka Hajdušková

Obr. 6 Turistický výlet do Měsíčního údolí

Obr. 7 Turistický výlet do Měsíčního údolí

Z HISTORIE KOSTELA

Přesné datum založení není známo. Podle některých architektonických prvků je patrné, že byl postaven v raně gotickém slohu. Původní podoba kostela byla pozdějšími přestavbami zcela změněna. Prvním doloženým knězem byl v roce 1352 plebán Jiří.

V 17. století zde údajně působil jezuita Bohuslav Balbín, jedna z nejvýznamnějších postav českého baroka.

Od roku 1763 byla Kamenice majetkem Arcibiskupství pražského a kamenický zámek letním sídlem pražských arcibiskupů. Tento stav trval do roku 1859, kdy arcibiskup Bedřich Schwarzenberg postoupil Kamenici velkopřemyslníku Ringhofferovi výměnou za statek Hodkovice u Břežan.

Úprava vnitřku kostela pochází z roku 1797, kdy arcibiskup Vilém Florentin, kníže Salm-Salm (1745-1810) nechal kostel přestavět. Kostel byl tehdy zvýšen a sklenut. Na klenbě presbytáře je vymalováno ozářené hebrejské jméno Boží „Jehova“. Na klenbě lodi je vyobrazen Mojžíš na hoře Sinaj. Obnovený kostel byl vysvěcen 26. září 1797. Jako jeden z hlavních donátorů přestavby je zapsán biskup V.L. Chlumčanský, nejblížeší poradce arcibiskupa Salma.

Obr. 8 Interiér kostela sv. Františka z Assisi

K severnímu boku lodi přiléhá kaple čtvercového půdorysu, na jejímž stropě je vymalován ozářený monogram Panny Marie. Při východní zdi kaple stojí empírový náhrobek arcibiskupa Salma, který nechal na své náklady zřídit jeho nástupce, arcibiskup Václav Leopold Chlumčanský 17 let po Salmově smrti. Donátorství připomíná latinský nápis na soklu více než třímetrového náhrobku: Familia CHLUMCZANSKY SUPERSTES ANNO MDCCCXXVII.

Na západní straně lodi je kruchta podepřená sloupy. Do zábradlí kůru jsou vestavěny dnes již opět funkční varhany v pseudorenesančním slohu se třemi píšťalovými poli, celkem se 17 píšťalami. Jde o malý nástroj, bezpedálový pozitiv, vyrobený a instalovaný roku 1883 firmou Gebrüder Rieger. Rekonstrukce dávno nehratelných varhan (z důvodu vlhkosti, zanedbané údržby ve 20. st.) proběhla po roce 2015.

Bývalý hřbitov kolem kostela byl zrušen a proměněn v část zámeckého parku. Připomínkou hřbitova je kamenný kříž s tělem Ukřižovaného, který nechal postavit arcibiskup Salm v roce 1810. Na podstavci býval nápis: „Poněvadž na tomto místě ještě kosti v Pánu zesnulých osadníků odpočívají, proto Jejich knížecí milost Vilém Flor. Salm-Salm kníže arcibiskup Pražský, tento kříž postaviti dal, aby nábožní křesťané pro upamatování na své předky „Otče náš“ a „Zdravas“ nábožně se pomodlili L.P. 1810.“

V roce 1898, již za Ringhofferů, upravil kostel do nynější podoby architekt Jiří Stibral, jehož úkolem bylo mimo jiné provést úpravu ringhofferovských zámků v Kamenici a ve Štítně.

Mimořádná publikace u příležitosti Noci kostelů 2020

*Vydal spolek Kamenicko se sídlem Vrbová 960, Všedobrovice,
251 68 Kamenice v červnu 2020.*

www.kamenicko.cz

*Text a foto: členové spolku Kamenicko
Jazyková redakce: PhDr. Michaela Valentová*

Grafika: Bc. Olga Lebedeva